

Kleurstenen en parels

Verantwoord en ethisch straks verplicht

Mooie voorbeelden van hoe het cultiveren van parels en natuurbehoud samengaan zijn te vinden op de Fiji- en Cookeilanden in de Grote Oceaan

DOOR: HANCO ZWAAN, NEDERLANDS EDELSTEEN LABORATORIUM – NATURALIS BIODIVERSITY CENTER

Een sieraad met edelstenen dient niet alleen mooi te zijn. Het totaalplaatje van de bron tot de juwelier moet kloppen. Alleen dan blijven consumenten verliefd op hun sieraad. Correcte en volledige informatie, openheid en transparantie in de hele productieketen, alles moet in orde zijn. De Europese Unie wil met nieuwe wetgeving een eerlijke productieketen afdwingen.

In Edelmetaal is er de afgelopen jaren met enige regelmaat aandacht besteed aan maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) in de edelstenenindustrie en het grote belang ervan voor mens, bedrijf en milieu. Verschillende mooie voorbeelden zijn gegeven op het gebied van het ontginnen van edelstenen: over fair trade in kleuredelstenen, kleinschalige mijnbouw, traceerbare en verantwoorde smaragd en

het duurzaam vissen naar parels in Bahrein (zie kader voor de desbetreffende edities).

Transparante productieketen

Deze voorbeelden vinden plaats helemaal aan het begin van de productieketen, daar gaat ook vaak de meeste aandacht naar uit in de media: is er sprake van uitbuiting, kinderarbeid, milieuvuiling, corruptie of wordt er gewerkt in conflictgebieden waar sprake is van geweld tegen burgers? Juist bij de verkoop van luxeproducten was er al snel het inzicht dat niet alleen het sieraad zelf mooi diende te zijn, maar dat ook het hele plaatje van bron tot juwelier uitstekend in orde moet zijn. Niet alleen correcte en volledige informatie over het product maar ook openheid en transparantie in de hele productieketen, van mijn tot consument. Klanten kunnen uiteindelijk alleen verliefd blijven op edelstenen, parels en

sieraden als ze weten dat het 'totaalplaatje' helemaal klopt en ze daadwerkelijk 'goed doen' bij de aankoop.

Nieuwe wetgeving EU

Inmiddels wil de Europese Unie met nieuwe wetgeving een eerlijke productieketen afdwingen (NRC en NOS 9 en 10 maart jl.). Het verplicht bedrijven die op de Europese interne markt willen opereren om hun volledige handelsketen door te lichten en actie te voeren tegen misstanden in de productielijnen. Je draagt dan zelf verantwoordelijkheid voor het waarborgen van milieuriichtlijnen, mensenrechten en

trade initiatieven en ondersteuning van lokale (ook vrouwelijke!) mijnwerkers in Oost Afrika. Columbia Gem House werkt al decennia volgens strikte fair trade principes. Levin Sources is een breder initiatief waar het gaat om het ontwikkelen van een duurzame grondstoffen- en mineralensector. Hierbij gaat het niet alleen om verantwoordelijke exploratie en ontginning, maar ook om het terug kunnen traceren van de uiteindelijke producten. Delvedatabase.org geeft ook veel informatie over initiatieven in kleinschalige mijnbouw en overigens ook de enorme impact van Covid-19 op deze sector. J. Hunter Fiji Pearls laat zien hoe het cultiveren van

Smaragden ontgonnen door Gemfields in Zambia worden gevolgd van mijn, via slijper en ontwerper tot in het uiteindelijke sieraad en zijn hiermee perfect traceerbaar

goede interne managementstructuren. Hiermee kunnen bedrijven zich niet meer verweren door te stellen dat ze de wet in bijvoorbeeld Bangladesh volgden. Europa wil hiermee mondiaal een nieuwe standaard zetten. Niet alleen de grote multinationals maar ook de kleinere bedrijven zullen worden verplicht hun keten te controleren; er komt in ieder geval een inspanningsverplichting. Het is de bedoeling dit in 2024 in te voeren.

MVO en fair trade aan de bron – meer goede initiatieven

De in het kader genoemde voorbeelden laten zien dat in de juwelenbranche op MVO gebied veel vooruitgang en successen zijn geboekt. Andere goede initiatieven op het gebied van kleuredelstenen zijn te vinden op bijvoorbeeld gemlegacy.org en moyogems.com, met verschillende fair

parels en een schoon milieu samengaan, om natuurbehoud te garanderen, met tegelijkertijd werk voor de inheemse bevolking.

Gemfields

In het algemeen zijn de fair trade initiatieven kleinschalig, Gemfields is een van de weinige grotere bedrijven die zich afficheert als een wereldleider op het gebied van verantwoorde ontginning van kleuredelstenen. Het is voor 75% eigenaar van de Montepuez robijnmijnen in Mozambique, voor 75% eigenaar van de Kagem smaragd mijn en 50% eigenaar van de Kariba amethystmijn, beide in Zambia, en bovendien eigenaar van Fabergé Jewellery. Daarnaast heeft Gemfields geïnvesteerd in Sedibelo Platina.

Goede bedoelingen en realiteit lopen niet altijd synchroon. Waar de smaragdmijn in Zambia jarenlang als een voorbeeld van verantwoorde ontginning heeft geopereerd, zijn er in Mozambique wel veel problemen. Gemfields heeft een rechtszaak geschikt, aangespannen door lokale mijnwerkers vanwege schendingen van de mensenrechten en zwaar geweld. Daarna zijn gewelddadige acties doorgegaan in 2020, met juist aanvallen op werknemers van Gemfields.

nen- en buitenland. Dat is hard nodig, want anders bestaat het risico dat het predicaat 'verantwoordelijk en ethisch' uiteindelijk alleen voorbehouden is aan kapitaalkrachtige firma's die de kosten kunnen dragen om bijvoorbeeld het controle systeem van de Responsible Jewellery Council (RJC) te doorlopen.

WWW.NATURALIS.NL/NEL

Een saffier uit Sri Lanka gaat meestal door heel veel handen voordat hij in een juweel terecht komt. Deze afgelegde route zal in veel gevallen in de toekomst transparanter moeten om de steen als verantwoord onderdeel van het juweel te kunnen blijven zien

Nog veel werk aan de winkel

Dit stipt een belangrijk probleem aan in de zeer gefragmenteerde kleuredelstenen-industrie. Gemfields kan precies laten zien waar stenen vandaan komen en welk traject ze vervolgens afleggen in de productieketen, en kan door uitgekende marketing een goed imago neerzetten. Echter, in Sri Lanka bijvoorbeeld, bestaat er een ecosysteem van kleine mijnwerkers, handelaren en kleine bedrijfjes waar stenen worden behandeld en daarnaast ontwerpers en juweliers die elkaar allemaal helpen om de zaak in beweging te houden. Wegens gebrek aan middelen kunnen zij zichzelf niet verkopen als duurzaam, of 'verantwoordelijk' en 'ethisch', maar zij hebben decennialang wel bewezen duurzaam te zijn en te zorgen voor veel werkgelegenheid.

Natuurlijk is verbetering van de situatie nodig en moet alles transparanter. Wellicht kunnen met behulp van nieuwe technologie, zoals bijvoorbeeld block-chain, toch ook edelstenen en edelmetalen uit dergelijke kleinschalige situaties traceerbaar gemaakt worden voor duurzaam gebruik in bin-

Eerdere voorbeelden van MVO

Mooie voorbeelden in voorgaande edities van Edelmetaal over maatschappelijk verantwoord ondernemen in de edelstenenindustrie op het gebied van het ontginnen van edelstenen:

- Fair trade in kleuredelstenen (Focus op de Brazilië, Edelmetaal juli/augustus 2011, pag. 24-29)
- Kleinschalige mijnbouw (Op mijnenbezoek in Vietnam en Sri Lanka, Edelmetaal december 2013, pag. 24-27)
- Ontwikkelingen in Colombia (Colombia zet in op traceerbare en verantwoorde smaragd, Edelmetaal juni 2019, pag. 72-75)
- Het duurzaam vissen naar parels (Natuurlijke parels uit Bahrein, Edelmetaal juni 2020, pag. 44-47)

Deze artikelen zijn na te lezen op

WWW.ONDERNEMERS.FGZ.NL